इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक (१०)

ग्रंथ नाम रुक्मिणी स्वयंवर.

विषय मराठी काव्य.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

रुक्मिणीस्वयंवरआ.

Joint project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2A)

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योन-
मः ॥ श्रीकुलदेवतायैनमः ॥ श्रीमातापितृभ्यांनमः ॥
अथरुक्मिणीस्वयंवरंप्रारभ्यते ॥ ॥ओंनमोजी-
कृष्णनाथा ॥ गणेशसरस्वतीनामेंधरिता ॥ तूंचितूं
कुळदेवता ॥ कवणआनामीमानूं ॥ १ ॥ तूंचिअखि
लभवधेजन ॥ सहजसद्गुरुजनार्दन ॥ कृष्णकथे-
सीलावीमन ॥ निजात्मबोधगावया ॥ २ ॥ करितां-
कृष्णकथाश्रवणें ॥ तेणेंनिवृत्तीवेधलीजाणें ॥
कर्माकर्मीअखंडपणें ॥ लागलेंध्यानभीमकीशी ॥
३ ॥ शुकयोगींद्राप्रती ॥ प्रश्नकरीपरीक्षिती ॥ भीम-
कीहरणश्रीपती ॥ कायनिमित्तींपैंकेलें ॥ ४ ॥ कांक-
रितोसीम्हणसीप्रश्न ॥ तरीमीत्यक्तोदकजाण ॥ ब-

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रु. १ दकथामृतश्रवण ॥ तेंजीवनमजतुझें ॥ ५ ॥ विशेषहेंकृ अ. १
ष्णाचरित्र ॥ तुझेनिशुकमुखेंपवित्र ॥ श्रवणाकरितां-
माझेश्रोत्र ॥ अधिकाधिकप्रभुकेले ॥ ६ ॥ इतरकथान-
व्हेफुडी ॥ नित्यनूतनरसीगोडी ॥ सेवूंजाणतीआव-
डी ॥ तेपरात्परथडीपावले ॥ ७ ॥ देखोनिप्रश्नाचा-
आदर ॥ शुककथेसीझालासादर ॥ केसावचनबो-
लिलागंभीर ॥ कृपाअ[illegible]याची ॥ ८ ॥ ऐकबापा-
परीक्षिती ॥ तूंतवस[illegible]रवमूर्ती ॥ भीमकीपा-
णिग्रहणस्थिती ॥ यथामतिसांगेन ॥ ९ ॥ अगाव
सुदेवाचियेतपप्राप्ती ॥ श्रीकृष्णदेवकीउदरायेती ॥
कृष्णाचीजेकृष्णाशक्ती ॥ झालीउतरतीभूमंडळीं ॥ १
१० ॥ कनकासवेंजेसीकांती ॥ सूर्यासवेंजेसीदीप्ती ॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

तेंशीअवतरलीकृष्णाशक्ती ॥ विदर्भदेशींरुक्मिणी ॥
११ ॥ जैसामूर्तिमंतविवेक ॥ तैसाजाणराजाभीमक
॥ सत्वाथिलाअतिसात्विक ॥ निष्कलंकशोभन ॥ १२
॥ शुद्धापत्नीशुद्धमती ॥ त्यालीगर्भातेंधरिती ॥ तेथें
जन्मलीकृष्णाशक्ती ॥ निवृत्तीरुक्मिणी ॥ १३ ॥ नं
वविधानेंचिनवमास ॥ गर्भभरलेपूर्णदिवस ॥ सां
गजन्मलीरूपस ॥ नवविधानरुक्मिणी ॥ १४ ॥ पां
चांविषयांचेशेवटीं ॥ सहावीउपजेगोमटी ॥ तेंशी
पांचांहूनिधाकुटी ॥ जाहलीगोरटीरुक्मिणी ॥ १५
॥ जेंहूनिजन्मलीकुशी ॥ तेंहूनिआवडेरायाशी ॥ अ
मान्यकरोनिपांचांशी ॥ तेचिएकपदियंती ॥ १६ ॥ स्व
रूपरूपअतिसुंदर ॥ लावण्यगुणोंगुणगंभीर ॥ दिव

रु. सेंदिवसजाह्लीथोर ॥ बरविचाररायासी ॥ १७ ॥ ते- अ.
२ थेंकीर्तिनामाब्राह्मण ॥ रायापाशींआलाजाण ॥ तेणें १
केलेंकृष्णकीर्तन ॥ तेथेंतनमनवेधलें ॥ १८ ॥ बैसली
होतीरायापाशीं ॥ सादरदेखोनिभीमकीशी ॥ मगव
र्णिलेंकृष्णरूपाशी ॥ चित्स्वरूपासीसाकार ॥ १९ ॥
जोनिर्गुणनिर्विकार ॥ जोनिष्कर्मनिरुपचार ॥ तोचि
झालाजीसाकार ॥ लीलाविग्रहश्रीकृष्ण ॥ २० ॥ अति
सुरंगचरणतळें ॥ उपमेसीरक्तोत्पलें ॥ बाळसूर्यां
चेनिउजाळें ॥ तैशीकवळेंसांचांचीं ॥ २१ ॥ ध्वजवज्रां
कितरेखा ॥ चरणींचींसामुद्रिकेंदेखा ॥ नवर्णवतीस
हस्त्रमुखा ॥ ब्रह्मादिकांअलक्ष्य ॥ २२ ॥ पिळूनइंद्रनी- २
ळकिरळी ॥ ओतिलीकृष्णतनुसांवळी ॥ पाउलेंसुकु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(5A)

मारकोंवळीं ॥ घोरीनिळींदोहींभागीं ॥ २३ ॥ रक्तनीळन
माचियाकळिका ॥ तैशाअंगोळिकादेखा ॥ वरीनखें
त्याचंद्ररेखा ॥ चरणपीयूषालुब्धल्या ॥ २४ ॥ सांडो-
नकठियाल्याचेंडिंभ ॥ सचेतनमर्गजस्तंभ ॥ तैसेचर
णाजीस्वयंभ ॥ श्रीकृष्ण[illegible]रीशोभती ॥ २५ ॥ कृष्णा
चरणींचींभूषणें ॥ [illegible]दोरीआपिलेंउणें ॥ ते
तंवधरूनठेलेमौनें ॥ [illegible]कीर्तिनेंतेंगर्जे ॥ २६ ॥ कृ-
ष्णाआंगाजडलेपणें ॥ [illegible]सीपुढच्चढलेंचेगुणें ॥
विसरलीअस्तमानाजाणें ॥ पीतांबरपणेंकांसेशीं ॥
२७ ॥ सोहंभावाचेनिगजरें ॥ चरणींगर्जतीनूपुरें ॥
मुमुक्षूचेंमननिदसरें ॥ त्यातेंचेइरेंकरितसे ॥ २८ ॥ नो
डरगर्जेंकवणेमानी ॥ जन्ममरणहरिचरणीं ॥ नाहीं

उपासकांलागोनी ॥ संकल्पविकल्पगेलिया ॥ २९ ॥ आ
नंनरूपनाकळेवेदां ॥ तेंआकळीजेवीसहुडी ॥ जेशी
मेखळामाजामधीं ॥ चिद्रत्नसंधीजडलीं असे ॥ ३० ॥
स्वपदापावलियापादीं ॥ जेवीवृत्तिहोयउफराटी ॥
तेशाकिंकिणीक्षुद्रघंटी ॥ अधोमुखमेखळेशीं ॥ ३१
॥ अतिशयेंसीमाजर[illegible] ॥ होताअभिमानपंचानना
॥ देखोनश्रीकृष्णमध्य[illegible] ॥ लाजेंरानानेगेला ॥
३२ पहावयाकृष्णमध्या[illegible] ॥ चित्रींचीलेपेंजाहलीं-
जाणा ॥ सांडोनआंगीच्याअभिमाना ॥ मेखळेखेव
पास्वयेंजडली ॥ ३३ ॥ नाभीशीनाभीनाभिना ॥ देउ
नस्थापिलाविधाता ॥ तेथींचानोपारपाहतां ॥ विधा ३
तापेंनेणेची ॥ ३४ ॥ म्हणोनीपद्मनाभीनावा ॥ उदरीं

त्रैलोक्याचासांठवा ॥ जेवीसागरामाजीठेवा ॥ तरं-
गाचापैंकेला ॥ ३५ ॥ जैशीसागरींलहरीचीनव्हाळी ॥
तैसीउदरींत्रिगुणत्रिवळी ॥ कर्माकर्मींरोमावळी ॥ ब
हिर्मुखेंबादलिया ॥ ३६ ॥ नकळेहृदयींचेंमहिमान ॥
उपनिषदांपडिलेंमौन ॥ तेथेंहीसंचरलेसज्जन ॥ दे-
हाभिमानसांडोनी ॥ ३७ ॥ शून्यसांडोनीनिरावकाश
॥ तेंचिकृष्णाचेंहृदयसावकाश ॥ संतींकेलारहिवास ॥ वृ-
त्तिशून्यहोऊनी ॥ ३८ ॥ तयापदींजेसकळलीन ॥ तेंचिज
डितपदकजाण ॥ मुक्तमोतियेंलगसंपूर्ण ॥ गुणेंविण-
लेइलासे ॥ ३९ ॥ ज्ञानवैराग्यशुक्तिसंपुटीं ॥ निपज-
लींमुक्तमोतियेंगोमटीं ॥ तेंचिएकावळीकंठीं ॥ श्री-
कृष्णाचेशोभत ॥ ४० ॥ जनविजनसमानकळा ॥ ते-

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रु. ५ (6) अ. १

चिआपादवनमाळा ॥ शांतिनिजशांतिनिर्मळा ॥ रुळे
गळांवैजयंती ॥ ४१ ॥ ओंकारमातृकासकंद ॥ तोचि
जाण ॥ बाकंबुकंठ ॥ तेंचिवेदाचेंमूळपीठ ॥ तेथूनप्र-
गटेत्रिकांडी ॥ ४२ ॥ खाणूनिउपनिषदांचीखाणी ॥-
अर्थकादिलाशोधोनी ॥ तो[illegible]चिकंठींकौस्तुभमणी ॥
निजकिरणींझळक[illegible] ॥ ४३ ॥ [illegible]गगजांचेशुंडादंड ॥
तैसेसरळबाहुदंड ॥ [illegible]अनिमग्नचंड ॥ अभयदा
नींउदित ॥ ४४ ॥ पंच[illegible]न्नाभिन्न ॥ तेशाआंगो-
ळियाजाण ॥ तळहाततेंअधिष्ठान ॥ पांचहीमिळती
एकमुष्टी ॥ ४५ ॥ चहूंखाणींक्रियाशक्ती ॥ त्याचिचा
रीभुजाशोभती ॥ आयुधेंवसविलींहातीं ॥ कृवणे- ५
स्थितीपाहेंपां ॥ ४६ ॥ अत्यंततेजेंतेजाकार ॥ द्वैतदळ

णींसतेजधार ॥ तेंचिधगधगीतचक्र ॥ अरिमर्दनींउ-
न्मद ॥ ४७ ॥ घायेंअभिमानकरीचेंदा ॥ तेंचिझळक-
तपेंगदा ॥ निःशब्दउठवीशब्दा ॥ वेदानुवादापांचज-
न्य ॥ ४८ ॥ अभेदभक्तमजभेटती ॥ तेव्हांसकमनेंकें-
चींमिळती ॥ नयांसीपू[illegible]गींहोती ॥ हृदयकम-
ळींवाहतसे ॥ ४९ ॥ [illegible]कीर्तिसुरखें ॥ चारीवद-
जाहलेसरखें ॥ करीं [illegible]जडितमाणिकें ॥ वार्तिका
तवेदांत ॥ ५० ॥ यन[illegible]चीउपासका ॥ त्यांचिआं-
गोळीमुद्रिका ॥ त्रिकोणषट्कोणकर्णिका ॥ जडित
माणिकाआंगसुक्त ॥ ५१ ॥ पूर्वोत्तरमीमांसादोन्ही
॥ कुंडलेंझालींकृष्णाश्रवणीं ॥ तींउपनिषदार्थकिर-
णीं ॥ झळकतातीसतेज ॥ ५२ ॥ एकम्हणतीसाकार

रु. ५

(7)

॥एकह्मणतीनिराकार॥परीतेंसाकारनानिराकार॥ अ. १
श्रवणेंविकारमावळती॥५३॥गाळोनियांमोक्षसुख
॥तेथींचासुखसाबोनिहरिख॥तेंचिकृष्णाचेंश्रीमुख॥
नित्यनिर्दोषमिरवत॥५४॥उपमेचंद्रकळागहन॥-
तोनेवकृष्णपक्षींक्षीण॥उदयअस्तावीणसंपूर्ण॥
वदनेंदुकृष्णाचा॥५५॥उपमेरहितहनुवटी॥पाहतां
प्रेमदृष्टीवेंपोटीं॥त्रैलोक्यसौंदर्यएकवटी॥हरविता
हेहृष्टीनिमासुरा॥५६॥जीवशिवएकाकार॥तेसे-
मीनलेदोन्हीअधर॥माजीदंतपंक्तीतेजाकार॥चि
दानंदेंझळकती॥५७॥नास्तिकादेऊनिनास्तिक॥उं-
चावलेंतेंनासिक॥पवनहिंडतापावलादुःख॥कृष्णा ५
श्वासेंदेखसुखीजाहला॥५८॥विशाळडोळेचेतन-

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

न्यपणें ॥ तेथेंविसावोंआलेपाहतेपाहणें ॥ आपआप-
णातेंदेखणें ॥ सबाह्याभ्यंतरसमदृष्टी ॥ ५९ ॥ ज्ञान-
अज्ञानाचीपानी ॥ मिथ्यापणेंलवतहोती ॥ तेहीसा-
रोनिमाशुनी ॥ सहजस्थितीपाहतसे ॥ ६० ॥ अधिष्ठा
नविशाळभाळीं ॥ तैशीशोभाकृष्णाकपाळीं ॥ सच्चि
दानंदएकमेळीं ॥ तेचित्रिवळीलहुडारीं ॥ ६१ ॥ उगाळो
निअहंपण ॥ सोहंका[illegible]चंदन ॥ तेंहीकेलेंकृ-
ष्णार्पण ॥ निजभा[illegible]र ॥ ६२ ॥ सघूरगगनांकु
रसरळ ॥ तैसेमस्तकींकेशांकुरळ ॥ कृष्णासुरेवंसीवि
त्सुरवसबळ ॥ अधोगतीधांविन्नले ॥ ६३ ॥ म्हणोनि
ऐक्याचियेसुष्टी ॥ आपोनबांधिलेवीरगुंठी ॥ सह-
जभावाचियेमुगुटीं ॥ मगदासलेसकबुहू ॥ ६४ ॥ नया

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रु. ६ सुगुतानळवटीं ॥ मुक्तमयूरपिच्छाचेवेंटीं ॥ केशीशो अ. १
भनाहेगोमटीं ॥ दृश्ययद्द्रष्टीअतीत ॥ ६५ ॥ सलोकस
मीपसरूपना ॥ तेलवपिसेसांडीसर्वथा ॥ देखणेप-
णेवीणडोळसता ॥ तेचिमाथांस्तबक ॥ ६६ ॥ अवं-
कारामाजीआवडी ॥ तेथेंकृष्णाचीअधिकगोडी ॥
तेचिसांगोंविसरलीकुडी ॥ चुकीमादीपडतसे ॥ ६७
॥ सकळभूषणांमाजी भूषण ॥ ब्राह्मणाचारक्षिण-
चरण ॥ ह्रदयींवाहेनारायण ॥ श्रीवत्सलांछनगो
विंद ॥ ६८ ॥ श्रीकृष्णाचीकृष्णमूर्ती ॥ लावण्यआ
लेंत्रिजगतीं ॥ बरवियाबरवाश्रीपती ॥ वाचाकिती
अनुवादूं ॥ ६९ ॥ जेंजेंअत्यंतसुंदरदिसे ॥ तेंतेंकृष्णा
चेनिलेशें ॥ डोळियांतेणेंलाविलेंपिसें ॥ जाहलींमो- ६

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, Joint project of the

रपिसें हरिआंगीं ॥७०॥ सौंदर्याचाअभिमान ॥ मदना
आंगीसंपूर्ण ॥ नेणोंदेखोनियांश्रीकृष्ण ॥ स्वदेहाशीं
विरला ॥७१॥ मदनेंकृष्णादेखिलासांग ॥ आंगजा-
कूनझालाअनंग ॥ पोताणेउनियांचांग ॥ उत्तमआं-
गपावला ॥७२॥ बरवेपणेंमीनचिमोठी ॥ हेंहोतेंल-
क्ष्मीचेपोटीं ॥ कृष्णदेखोनियांदृष्टी ॥ तेहीउफराटी
जाहली ॥७३॥ रूपाभाळोनियांकेशी ॥ रमाझाली
परमपिशी ॥ लक्ष्मी[illegible]पाशीं ॥ झालीदासीपा
यांची ॥७४॥ कृष्णादेखिलाजियेंदृष्टी ॥ तेपरतोनि-
मागुतीतुटी ॥ अधिकाधिकघालीमिठी ॥ होयनव्ही
नहरिरूपीं ॥७५॥ कृष्णापहावयाच्यालोभा ॥ नय-
नींनयनाशीनिघतीजिभा ॥ श्रवणींश्रियपाशीवल्ल-

रु. ७ भा ॥ अभिनवशोभा कृष्णाची ॥ ७६ ॥ कृष्णा रसजेसे अ. १
विन ॥ नयांसी फिकें होय अमृत ॥ अमर अमृतानेंसे-
विन ॥ नेही चरफडित हरिरसा ॥ ७७ ॥ श्रियावारवा-
(९) णिनां अमरेंद्र ॥ कृष्णा इंद्राचाही इंद्र ॥ क्षयो पावती
इंद्रचंद्र ॥ कृष्णा नरेंद्र अक्षयी ॥ ७८ ॥ अस्फुरस्फुराउ
स्थापिती ॥ नेगा ह्मा पंहरेशी देती ॥ इंद्रचंद्र प्रजाप-
ती ॥ नेही चरफडती हरिपदीं ॥ ७९ ॥ नेवेळी उठे कृष्ण
नाथ ॥ कंसकेशिया करी घात ॥ देवां निजपदीं स्था-
पित ॥ अमरनाथ श्रीकृष्णा ॥ ८० ॥ कृष्णा ऐसा त्रिशुद्ध
द्धी ॥ उद्धारन देखवों स्वात्मबुद्धी ॥ सेवक बैसवी निज-
पदीं ॥ अक्षयसिद्धी देऊनियां ॥ ८१ ॥ जेने दीदेवकी ७
यशोदेसी ॥ नेगनीं दिधली पूतनेसी ॥ समान देयों अ

रिमित्रांसी ॥ उदारनेसीकायवाणूं ॥ ८२ ॥ निजपदनें
श्रीकृष्णनाथ ॥ भक्तासीआपयाद्ेन ॥ आपणहोय
भक्तांकित ॥ राहेनिष्ठननयापाशीं ॥ ८३ ॥ भक्तआ-
ज्ञामानीमोठी ॥ सिंहस्नुकरहोयजगजेठी ॥ प्रगटला
कोरडेकाष्ठीं ॥ वचनासाठीं भक्ताच्या ॥ ८४ ॥ ऐसाधी
रवीरउदारसुंदर ॥ गुणांगुणीगुणगंभीर ॥ पृथ्वीवरी
एकयदुवीर ॥ दुजानाहींसर्वथा ॥ ८५ ॥ कृष्णाचरणीं
चाआराम ॥ पाहेतांसकळिक्षयाकर्म ॥ समाधीसीनेथें-
विश्राम ॥ मनोरमहरिपदी ॥ ८६ ॥ कृष्णास्वरूपा-
चीप्राप्ती ॥ ज्ञानमकीसादरश्रवणार्थी ॥ हृदयींआवि
र्भवलीमूर्ती ॥ बाह्यस्फूर्तीमावळली ॥ ८७ ॥ आंग-
झालेंरोमांचित ॥ कंठींबाष्पपैंदाटत ॥ शरीरचळच-

रु. ८

अ. १

ळाकांपन ॥ पडे मूर्च्छित धरणीये ॥ ८८ ॥ एक म्हणती
धराधरा ॥ एक पालवें घालिती वारा ॥ एक म्हणती हे
सुंदरा ॥ कृष्णकीर्ति नेंझडपिली ॥ ८९ ॥ भक्ती पाशीं
भावनाजाये ॥ तेशीधांविन्नलीधाये ॥ म्हणी हर्षीला-
गलमाये ॥ म्हणोनकांडेवेधेनली ॥ ९० ॥ रायाशी कळ
लें हें चिन्ह ॥ ईसजाहलें कृष्णश्रवण ॥ तेथेंचि वेधलें अ
सेमन ॥ कृष्णार्पणहे करावी ॥ ९१ ॥ मनीं धरूनि हाच
भावो ॥ अंतःपुरा आला रावो ॥ रुक्मिणीशीं कृष्णना-
हो ॥ राणियेरावोपुसतसे ॥ ९२ ॥ मग बोलिली शुद्धम
ती ॥ हेंचिहोतें माझियेचित्तीं ॥ कन्या अर्पावी श्रीपती
॥ पुण्यजगतींनसमाये ॥ ९३ ॥ वरमानला आह्मासी
॥ कन्यादान श्रीकृष्णाशी ॥ तरीचसार्थकनाजन्मा- ८

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रु. १

शी ॥ दोहीपक्षींउद्धार ॥ ९४ ॥ विकल्परुक्मियाकृष्ण
द्वेषी ॥ वचननमानेचित्याशी ॥ कायम्हणेवडिलांशी
॥ गोवळियाशींसोयरीक ॥ ९५ ॥ कृष्णअगुणांचाअ
रूप ॥ कन्यासगुणअतिस्वरूप ॥ दोहींशीघडिला-
चाविकल्प ॥ शून्यसंकल्पसोयरीक ॥ ९६ ॥ रुक्मि
याकृष्णानिंदाकरित ॥ वाग्देवनाकृतिवदत ॥ निंदे-
शीवागेश्वरीभीन ॥ [illegible]द्भवलानिंदेचें ॥ ९७ ॥ एका
जनार्दनींविनवित ॥ [illegible]जैस्वस्तिहोन ॥ श्रोतीं-
नेथेंठेवूनिचित्त ॥ कथानिश्चितपरिसावी ॥ ९८ ॥ ॥
इतिश्रीमद्भागवतेमहापुराणेदशमस्कंधेहरिवंश
संहितासंमतेरुक्मिणीस्वयंवरेप्रथमोध्यायः ॥ १ ॥ १
श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥ छ ॥ ॥

अ. १

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com